

Korkeakoulujen erikoistumisopintojen arviointi- ja rekisteröintitoiminta 2004-2007

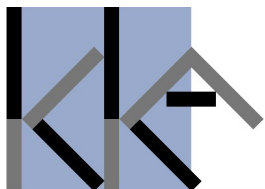
Erikoistumisopintolautakunnan jäsenten
perehdyttämistilaisuus 23.2.2004

Suomen Akatemia, Vilhonvuorenkatu 6, Helsinki

Professori Ilkka Virtanen

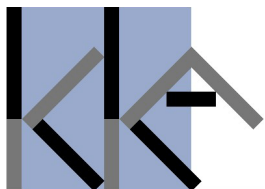
Erikoistumisopintolautakunnan puheenjohtaja

www.uwasa.fi/~itv/publicat/erika04_07.ppt

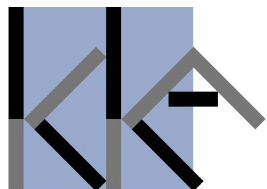
Esityksen sisältö

- Korkeakoulujen tuottaman koulutuksen akkreditointi Suomessa
- Erikoistumisopintojen akkreditointi asetuksin säädelty
- Erikoistumisopintolautakunta
- Akkreditoinnin yleisperiaatteita
- Akkreditointi laadunvarmistusmenetelmänä
- EOL:n vaikuttavuusselvitys 2003
- Bolognan prosessi ja muut haasteet

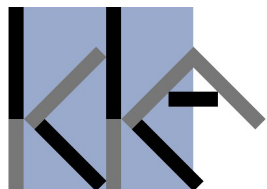
Korkeakoulujen tuottaman koulutuksen akkreditointi Suomessa

- Tutkintoon johtavassa koulutuksessa pääosin OPM:n etukäteen suorittama ”koulutuspoliittinen ex ante akkreditointi”
 - yliopistojen koulutusalat säädelty asetuksin
 - ammattikorkeakoulujen toimiluvat ja jatko-tutkintojen kokeiluluvat KKA:n arviointiin perustuen
- Erikoistumisopintojen vapaaehtoisuuteen perustuva rekisteröinti (akkreditointi) säädelty asetuksin
 - Erikoistumisopintolautakunta KKA:n jaostona

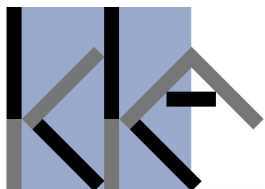
Erikoistumisopintojen akkreditointi asetuksin säädelty

- **Korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA)**
 - Korkeakoulujen arviointineuvoston tehtävänä on arvioida korkeakoulujen järjestämiä erikoistumisopintoja ja hyväksyä ne korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen 14 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin sekä pitää mainittua rekisteriä
 - www.kka.fi
- **Erikoistumisopintolautakunta**
 - Korkeakoulun järjestämien erikoistumisopintojen hyväksymisestä rekisteriin päättää arviointineuvoston jaostona toimiva lautakunta opintojen arvioinnin perusteella
 - <http://www.kka.fi/erikoistumisopinnot>

Erikoistumisopintojen akkreditointi asetuksin säädelty

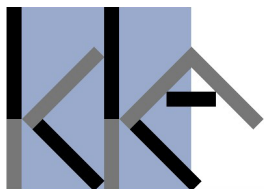
- Erikoistumisopinnot tarkoin määritelty
 - yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen järjestämiä
 - ammatillista kehittymistä edistävää täydennyskoulutusta
 - korkeakoulututkinnon jälkeistä koulutusta
 - pitkäkestoista (min. 20 ov, PD-ohjelmissa 40 ov) koulutusta
 - tutkintojärjestelmää täydentävää, ei tutkintoon johtavaa koulutusta (poikkeus: ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot voivat olla myös osana ammatilliseen jatkotutkintoon johtavaa koulutusta)

Erikoistumisopintolautakunta

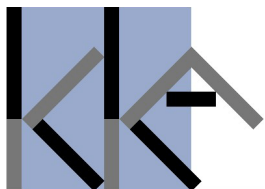
Lautakunnan toiminnan lähtökohtia

- Ensimmäinen lautakunta 1998-99, nykyinen 2004-07 järjestyksessä kolmas
- 12 jäsentä ja 12 varajäsentä
 - yliopistot, ammattikorkeakoulut, opiskelijat, työelämä
 - KKA:n suunnittelija esittelijänä ja sihteerinä
- Asiantuntijakäytäntö
- Arviointivierailut kohteissa
- Seminaarit 2001 ja 2003, toiminnan esittelyt eri yhteyksissä
- Vuosittaiset palautekyselyt, kattava vaikuttavuusselvitys 2003

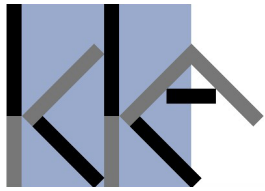
Akkreditoinnin yleisperiaatteita

- Ulkoisen arvioinnin järjestelmä, jossa määritetään, toteutetaanko koulutus asetettujen, hakijoiden tiedossa olevien kriteerien ja standardien mukaisesti
- Korkeakouluille vapaaehtoista, perustuu korkeakoulun aloitteeseen (hakemukseen); opintojen kehittämistyötä tukevaa, ei valvovaa tai kontrolloivaa toimintaa
- Perustuu hakijan itsearviointiin ja ulkoiseen arviointiin (asiantuntijavierailu, lautakuntakäsittely)
- Arvioidaan kulloistakin koulutusta, ei yliopistoa, ammattikorkeakoulua tai näiden yksiköjä
- Tulevaisuussuuntautunut näkökulma, koulutusprosessin jatkuva kehittäminen keskeistä (mm. lautakunnan päätökseen liittyvä kehittämis palaute)

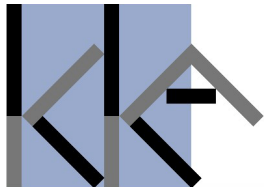
Akkreditointi laadunvarmistusmenetelmänä

- Koulutuksen järjestäjän näkökulma
 - Väline laadun kehittämiseen
 - hakemuksen tekeminen käynnistää itsearvioinnin ja toiminnan kehittämisen
 - koulutusprosessit läpinäkyviksi
 - arviointiprosessilla myös vahvasti konsultoiva ote (hakemuksen valmisteluvaihe, asiantuntijoiden arviointikäynti, lautakunnan arviointipalaute)
 - Dialoginen ja kommunikatiivinen arviointi tarjoaa foorumin eri sidosryhmien väliselle keskustelulle
 - sidosryhmien (opiskelijat, työelämä) mukanaolo arviointivierailuilla

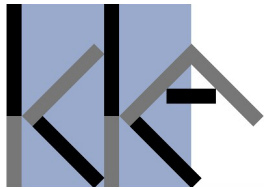
Akkreditointi laadunvarmistusmenetelmänä

- Opiskelijan näkökulma
 - Vastaavatko tavoitteet ja sisältö esitteissä kuvattua
 - korkeakoulutasoisuus
 - työelämäsuuntautuneisuus
 - pedagogiset järjestelyt
 - käytännön järjestelyt
 - palaute- ja laadunvarmistusjärjestelyt
 - Opiskelijan edunvalvonta; koulutuksen laadun ulkopuolinen, puolueeton ennakkotarkistus

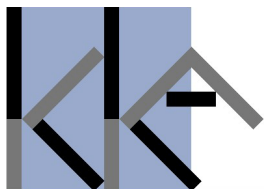
Akkreditointi laadunvarmistusmenetelmänä

- Työelämän näkökulma
 - Auttaa tunnistamaan koulutukset, joilla merkitystä
 - henkilökunnan koulutuksessa
 - arvioitaessa rekrytoitavien työntekijöiden kompetenssia
 - Arvioinnissa useimmiten mukana työelämän asiantuntija
 - Arviointivierailuilla työelämän edustajat dialogissa mukana
 - Lautakunnassa vahva työelämän edustus

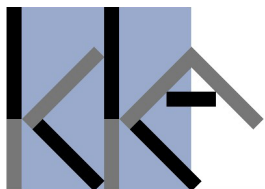
Vaikuttavuusselvitys 2003

- Selvitykseen liittyvää perustilastoa
 - Akkreditointia haettu 64 ohjelmalle 1999-2002
 - yliopistojen ohjelmia 20, ammattikorkeakoulujen 44
 - Akkreditoituja ohjelmia 42, ei-akkreditoituja 22
 - Kyselyt korkeakouluille toukokuussa 2003, uusinta-kysely vastaamattomille kesäkuussa
 - Vastaukset 48 ohjelman osalta
 - 11 yliopistojen ohjelmaa, 37 ammattikorkeakoulujen ohjelmaa
 - Seitsemän kysymystä + avoin palaute
 - akkreditointitoiminnan merkitys, syyt hakea, vaikutus ohjelman ja muiden opintojen kehitystyöhön, palautteen hyödyntäminen, päätöksen hyödyntäminen, kehittämis-ehdotuksia lautakunnalle

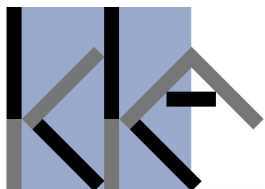
Vaikuttavuusselvitys 2003

- Selvitys osoittautui hyödylliseksi sekä lautakunnan työn että itse akkreditointitoiminnan kannalta
- Akkreditointia hyödynnetään vähän suhteessa järjestettyihin erikoistumisopintoihin
 - Erityisesti yliopistoissa kiinnostus laimeaa
 - Ammattikorkeakouluissa yhteys jatkotutkintoihin
- Akkreditointitoiminta hyödyllistä koulutuksen kehittämisen kannalta
 - varmuutta laadusta ja tasosta, varmuutta tuotteesta
 - Vaikuttanut koulutuksen suunnitteluun ja kehittämiseen

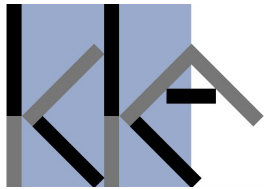
Vaikuttavuusselvitys 2003

- Ammattikorkeakouluissa vaikuttanut voimakkaasti myös muiden ohjelmien suunnittelu- ja kehitystyöhön
- Kehitystyöhön vaikuttanut nimenomaan lautakunnan arviointi- ja kehittämispalaute
- Päätöstä hyödynnetty ennen kaikkea markkinoinnissa, yliopistoissa myös tulosneuvotteluissa
- Kehittämisehdotuksina mm. lisää näkyvyyttä akkreditointitoiminnalle (myös KKA:lle), rekisteröintiä tuettava logolla tai muulla laatuleimalla
- Akkreditointitoiminnan keskeisenä tavoitteena ohjata korkeakouluja itseohjautuvaan laadunvarmistukseen

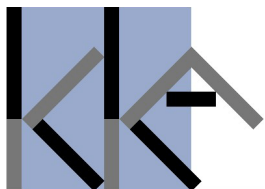
Vaikuttavuusselvitys 2003

- Akkreditointitoiminta edellyttää arviointi-prosessin ja arviointikriteerien jatkuvaa kehitystyötä
- Arviointivierailu korkeakoulun hakemuksen ohella keskeinen työkalu
 - Asiantuntijarakenteesta 1 + sihteeri-esittelijä ehkä syytä siirtyä kokoonpanoon 2 + 1 (lautakunnan jäsen mukana puheenjohtajana)
- Asiantuntijarekisterin luominen
- Lautakunnan työn tehostaminen
 - sisäiset seminaarit ja keskustelut
 - painopisteen siirtäminen päätöstä edeltäviin vaiheisiin
 - työvaliokunnan (pj.+vpj.+siht.) laajentaminen?
 - alakohtaiset jaostot

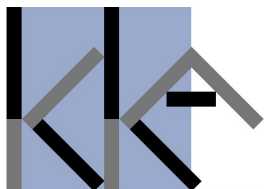
Vaikuttavuusselvitys 2003

- jäsenten kannanotot päätöksen valmisteluvaiheessa (sähköposti)
 - varajäsenten tiiviimpi mukaan kytkeminen
- Akkreditointitoiminnan tunnettuuden ja statuksen nostaminen
 - tiedotuksen jatkaminen ja tehostaminen
 - seminaarit
 - luennot, alustukset, kirjoitukset, henkilökohtaiset yhteydenotot
 - www-sivut
 - logo, diplomi tms.
- Kansainvälinen ulottuvuus
 - tutkintorakenneuudistus, vieraskieliset ohjelmat
 - Bolognan harmonisointiprosessi

Bolognan prosessi ja muut haasteet

- Bolognan prosessin vaikutukset (Praha 2001 → Graz 2003 → Berliinin kommunikea 2003):
 - Ministers commit themselves to further development of quality assurance at institutional, national and European level. They stress the need to develop mutually shared criteria and methodologies on quality assurance.
 - At the European level Ministers call upon ENQA, through its members, in co-operation with the EUA, EURASHE and ESIB
 - to develop an agreed set of standards, procedures and guidelines on quality assurance,
 - to explore ways of ensuring an adequate peer review system for quality assurance and/or accreditation agencies or bodies
 - and to report back through the Follow-Up Group to Ministers in 2005

Bolognan prosessi ja muut haasteet

- Korkeakoulujen laatu järjestelmät ja niiden auditointi
 - OPM:n laatu työryhmä 2004: EOL:n roolista ja asemasta uudessa tilanteessa selvitys kauden 2004-07 aikana
- Kaksiportainen tutkintorakenne
- Aikuiskoulutuksen kasvava merkitys
- Kansainväliset ohjelmat
- Virtuaaliohjelmat